

Complexnummer: 504647

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Het Amsterdams Lyceum

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

504650, 504657

Woonplaats

Amsterdam

Gemeente

Amsterdam

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Valeriusplein 15, 1075 BJ te Amsterdam

Complexomschrijving

Inleiding

In 1918-1920 naar een ontwerp van H.A.J. en J. Baanders op en over het zuidelijk deel van het Valeriusplein opgetrokken complex van gebouwen bestaande uit een LYCEUM, genaamd Amsterdams Lyceum, en RECTORSWONING.

Omschrijving

Op de hoek van Valeriusplein en De Lairessestraat in verstrakte Amsterdamse School-stijl in opdracht van het bestuur van de Vereniging 'Het Amsterdamsch Lyceum' gerealiseerd lyceumcomplex, waarbij het hoofdgebouw als poortgebouw functioneert en de rectorswoning vrijstaand aan de NO-zijde is gesitueerd. De perceelafscheiding van zowel school als rectorswoning geschiedt door middel van een gemetselde opengewerkte ommuring op een hoge gemetselde basement, waarvan de opengewerkte ommuring een latere vervanging is dat is aangegeven door het gebruik van een anders gekleurde baksteen, tussen oorspronkelijke bakstenen kolommen met zowel ter hoogte van het Valeriusplein als de Pieter Lastmankade een in Amsterdamse School-stijl gedetailleerde houten poort.

Waardering

Lyceumcomplex met bijbehorende school en rectorswoning van algemeen belang wegens cultuurhistorische en typologische waarde in verstrakte Amsterdamse School-stijl. Met name het lyceum is van stedenbouwkundig belang wegens de poortfunctie als zuidelijke afsluiting van het Valeriusplein en als doorgang naar Nieuw-Zuid. De rectorswoning is van belang vanwege de beeldbepalende ligging

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

op de hoek van Valeriusplein en De Lairessestraat.

Monumentnummer*: 504650

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	29 oktober 1996
Kadaster deel/nr	82963/139

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Amsterdam	Zuid

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	AC			518

Omschrijving**

Inleiding

In 1918-1920 in verstrakte Amsterdamse School-stijl op en over het zuidelijk deel van het Valeriusplein als stadspoort opgetrokken SCHOOLGEBOUW, het Amsterdams Lyceum, naar een ontwerp van H.A.J. en J. Baanders in opdracht van het bestuur van de Vereniging 'Het Amsterdamsch Lyceum'. De glas-in-lood vensters zijn fasegewijs in 1920, 1922 en 1927 geplaatst naar een ontwerp van R.N. Roland Holst.

N.B. Het Lyceum grenst aan de andere zijde aan de Pieter Lastman- en Jan van Goyenkade.

Omschrijving

Op een rechthoekige plattegrond symmetrisch opgetrokken monumentaal bakstenen schoolgebouw bestaande uit verschillende cubische bouwvolumes van verschillend formaat onder platte daken: een corps de logis met twee lagere zijvleugels. Het gebouw is rondom voorzien van een in decoratief metselwerk uitgevoerd fries, in- en uitspringende muurvlakken en decoratief metselwerk. Het corps de logis is over het Valeriusplein gebouwd en bestaat uit een middenpartij tussen twee risalerende torens.

Beganegronds bevinden zich twee rondboogvormige doorgangen bestaande uit vier traveeën met een kruisgewelf. In de twee flankerende rechthoekige voetgangersdoorgangen zijn de eerste en de laatste travee voorzien van een tongewelf en de tussenin gelegen traveeën van een kloostergewelf. De gewelfconstructie, ondersteund door twaalf kolommen en acht halfzuilen, is uitgevoerd in een wisselend metselverband. De pilastergevel boven de doorgangen is twee verdiepingen hoog en zes vensterassen breed. Boven de twee hoofddoorgangen in hoogrelief en in kapitalen gehakt: 'POTIUS DEFICERE QUAM DESPERARE'. De twee boven de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

middenpartij uitkragende flankerende torens zijn drie verdiepingen hoog en op iedere verdieping voorzien van achtruits vensters. In de rechtertoren op de derde verdieping is een deel van het venster vervangen door een wijzerplaat waarin het jaartal 1920 is aangegeven. De zijvleugels bestaan elk uit twee bouwvolumes van twee verdiepingen met een risalerende en hoger uitgevoerde hoekpartij. De zijvleugels zijn onderkelderd.

De twee hoektorens van het corps de logis bestaan aan de zijde van de Pieter Lastman- en Jan van Goyenkade uit vier verdiepingen met op iedere verdieping drie gekoppelde verticale meerruitsvensters. Boven de twee hoofdoorgangen in hoogrelief en in kapitalen gehakt: 'IN HET EERSTE VREDESJAAR'. Voor het overige sluit de omschrijving aan bij hetgeen vermeld is over de gevel aan het Valeriusplein.

Interieur nog grotendeels oorspronkelijk met onder meer de hal en het bijzondere metselwerk en gebrandschilderde ramen (van Roland Holst) in gangen en trappehuizen; de aula met de glasmosaïeken (eveneens van Roland Holst), het houten cassetteplafond (in 1927 aangeboden door de ouders van afgestudeerde leerlingen) en de kolommen van oranje-rode baksteen.

Waardering

Monumentaal schoolgebouw hoofdonderdeel van het complex Amsterdams Lyceum, van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde. Bijzondere interieurwaarde vanwege o.m. het bijzondere metselwerk en de glas-in-lood ramen. Eveneens van belang vanwege de stedenbouwkundige waarde als stadspoort naar Nieuw-Zuid. Tevens van typologisch belang als tweede als zodanig gesticht lyceumgebouw in Nederland.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

Monumentnummer*: 504657

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 oktober 1996
Kadaster deel/nr 82963/136

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Amsterdam Amsterdam Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Amsterdam Zuid

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Amsterdam AC 516

Omschrijving**

Inleiding

In 1919 in verstrakte Amsterdamse School-stijl met invloeden van F.L. Wright op de hoek van Valeriusplein en De Laiessestraat opgetrokken RECTORSWONING, genaamd de 'Zonne-Wijzer' naar een ontwerp van H.A.J. en J. Baanders in opdracht van het bestuur van de Vereniging 'Het Amsterdamsch Lyceum'.

Omschrijving

Op een in het zuiden geknikte vierkante plattegrond in een steeds wisselend metselverband opgetrokken donkerbruine bakstenen eengezinswoning bestaande uit twee verdiepingen: een bel-étage en een bovenverdieping met aan de zijde van het Valeriusplein, boven een overstekende houten geprofileerde daklijst, een terugliggende attiek. De gevel wordt uitwendig horizontaal verdeeld door middel van gemetselde cordonbanden.

De zijde aan het Valeriusplein bestaat uit twee traveeën. De linkertravee bevat de entree welke diep naar binnen is gelegen in een portiek en bereikbaar is via een uit drie treden bestaande gemetselde stoep. In het plafond van de portiek een authentieke lamp. De halfkolommen van de portiek worden gedragen door gemetselde sokkels. De gedecoreerde rechthoekige eikehouten panelendeur boven een hardstenen plint is boven in het middenpaneel voorzien van een diamantvormig venster met een bladvormige roedenverdeling. In dezelfde travee zowel beganegronds als op de verdieping rechthoekige en diepgelegen eenruitslichten. Op de verdieping loopt de vensterrij door naar de zijgevel. De bescheiden risalerende rechtertravee heeft beganegronds twee convexvormige zestienruits ramen met roedenverdeling.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De gevel aan de De Lairessestraat bestaat uit drie traveeën waarvan de middelste en de linkertravee risalerend zijn uitgevoerd. In de rechtertravee, beganegronds en op de verdieping, lopen de diepgelegen eenruitslichten door naar de voorgevel. In de middentravee beganegronds eveneens twee diepgelegen eenruitslichten. De middentravee is onderkelderd. Op de verdieping een, in het midden naar buiten zwenkend, zesruitsvenster met houten roeden verdeling. In de linkertravee beganegronds drie gekoppelde zesruitsramen met tweeruits bovenlichten.

De zuidgevel, welke is gelegen aan de aangrenzende tuin en waarvan de midden- en de rechtertravee zijn teruggerooid, is voorzien van door houten roeden onderverdeelde vensters met aan weerszijden houten zonweringen.

Waardering

Rectorswoning behorend bij het complex Amsterdam Lyceum van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde vanwege de in verstrakte Amsterdamse School-stijl met Wrightiaanse invloeden uitgevoerde vormgeving en detaillering. Tevens van belang vanwege de beeldbepalende situering op de hoek van Valeriusplein en De Lairessestraat.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Dienstwoning(K4)